

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i grundskolan vid
Håstensskolan i Varbergs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Håstensskolan i Varbergs kommun. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 9 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Håstensskolan senast den 3 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Varberg kommun har inkommit med en sådan redovisning den 2 juni 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande

Varbergs kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Varbergs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Varbergs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Varbergs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete kring användande av läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Rektorn har organiserat en kartläggning av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen och årskurser utifrån vilken kompletterande inköp gjorts, främst i samhällsorienterande ämnen, teknik och svenska. Vidare har lärare genomfört gemensamma planeringar i ämneslag samt genomgått kompetensutveckling om hur läroböcker kan användas didaktiskt. Av huvudmannens redovisning framgår att verksamhetens kvalitet har utvecklats genom att undervisningen har blivit mer strukturerad då läroböcker används vid planering av lektioner och arbetsområden. Eleverna får tydligare instruktioner och rutiner har införts för att säkerställa att elever kan använda läroböcker både i skolan och i hemmet. Lärarna använder lärarhandledningar i högre omfattning. Av redovisningen framgår att huvudmannen på sikt förväntar sig effekter som stärkt kunskapsutveckling för eleverna, förbättrad läsförståelse och högre måluppfyllelse. Vidare förväntas likvärdigheten mellan klasser öka då läroböcker och andra läromedel används. Rektorn planerar som ytterligare åtgärd att arbeta fram en läromedelsstrategi. Gemensamma riktlinjer planeras för hur läroböcker och lärarhandledningar ska användas i undervisningen i syfte att skapa struktur, överblick och progression. Därutöver planerar rektorn att fortsätta följa upp läromedlens användning i undervisningen samt tillse att analys av progression och användning av läromedel äger rum på ämneslagsmöten. Rektorn planerar även att organisera kompetensutveckling med fokus på differentierad undervisning med stöd av läromedel samt att öka arbetet med skolans bibliotek.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har tydliggjort sin ledning och samordning samt planerar ytterligare åtgärder för att stärka samordningen i arbetet med läroböcker och andra läromedel. Rektorn har infört gemensamma principer för tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel samt infört regelbundna möten där rektorn och lärare följer upp tillgång, användning och behov av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har avsatt medel i budget för läromedel och prioritering görs utifrån identifierade behov. Verksamheten har utvecklats genom att en bättre överblick över tillgången på läroböcker och andra läromedel möjliggör mer träffsäkra beslut och minskade skillnader i tillgång mellan ämnen och klasser. Rektorns styrning har bidragit till att arbetet med läromedel sker mer samordnat och systematiskt. På sikt förväntas den stärkta ledningen bidra till likvärdig tillgång till läromedel över tid. Tydlig ansvarsfördelning och samordning förväntas leda till ökad kontinuitet i undervisningen vilket i sin tur förväntas stärka elevernas kunskapsutveckling. En ytterligare planerad åtgärd är en centraliserad process för inventering och beställning av läromedel samt vidareutvecklade rutiner för uppföljning av tillgång och användning av läromedel. Fördjupad samverkan med huvudmannen kring inköp och avtal planeras och rektorns uppföljning av arbetet med läroböcker och andra läromedel planeras att integreras tydligare i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har skapat förutsättningar för ett gemensamt arbete kring läroböcker och andra läromedel. Lärarna har fått bättre förutsättningar att samverka och gemensamma ramar för hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen har tagits fram i ämneslagen. Vidare har kollegial planering och erfarenhetsutbyte genomförts för att skapa samsyn kring användningen av läromedel. Verksamhetens kvalitet har utvecklats genom att skillnader mellan olika parallellklasser har minskat och undervisningen har blivit mer förutsägbar för eleverna. Elevernas upplevelse av tydlighet och rättvisa har stärkts. På längre sikt förväntas arbetet enligt huvudmannens redovisning bidra till ökad likvärdighet samt stärkt undervisningskvalitet och måluppfyllelse. Vidare bedöms elevernas trygghet och studiero kunna påverkas positivt. Åtgärder som planeras är fortsatt kollegial uppföljning av arbetssätt samt en utvecklad gemensam analys av bedömning och resultat kopplade till läroböcker och andra läromedel. Arbetet med tillgängliga och anpassade läromedel kommer att fördjupas och samarbetet mellan lärare och skolans bibliotek kommer att stärkas.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov arbete för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har skapat förutsättningar för utvärdering av tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har infört rutiner för systematisk uppföljning och utvärdering utifrån diskussioner i ämneslag, inventeringar, enkäter och analys av resultat. Utifrån uppföljningsarbetet fattar rektorn tillsammans med ämneslagen beslut om åtgärder av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel. Enligt huvudmannens redovisning har verksamhetens kvalitet utvecklats genom en tydligare bild av nuläget som

ger möjligheter att identifiera brister och utvecklingsbehov samt att kunna sätta in snabbare och mer träffsäkra åtgärder. Vidare har kopplingen mellan läromedelsanvändning och undervisningens kvalitet blivit tydligare i det systematiska kvalitetsarbetet. På längre sikt förväntas likvärdigheten öka och undervisningens kvalitet stärkas genom kontinuerlig analys och påföljande åtgärder. Rektorn planerar att ytterligare utveckla analysen samt att tydligare integrera en regelbunden och dokumenterad uppföljning i det systematiska kvalitetsarbetet. Därutöver planeras fortsatt kompetensutveckling kring analys och användning av uppföljningsresultat.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Sylvia Lindqvist

Föredragande
Signerat av: Sylvia Tutzauer Lindqvist

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.